

Introduction to גיסכת נזיר

deals with that unique vow, explicated in the תורה, to take on a ban of נזירות. Although there were several נזירים (most notably – שמשון – שמשון) who we will refer to in our study (there's even a category of נזירות שמשון), we will focus on the elemental פרשה of נזירות, found in במדבר 19, along with the key notations of פ' תושבע"פ.

במדבר 19

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְלֵא לְנַדֵּר נֶזֶד נֶזֶד לְהַזִּיר לַה':

(ג) מִיַּיִן וְשֵׁכָר יִזִּיר חֲמֵץ יַיִן וְחֲמֵץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְעֹנְבִים לְחַיִּים וְיִבְשִׁים לֹא יֵאָכֵל: (ד) כָּל יְמֵי נְזָרוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגִּפְּוֹן הַיַּיִן מִחֲרָצִנִּים וְעַד זֶג לֹא יֵאָכֵל: (ה) כָּל יְמֵי נְזָרוֹ תַעֲרֹר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֵאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יִזִּיר לַה' קֹדֶשׁ יִהְיֶה גְדֹל פָּרַע שְׁעָרָא רֹאשׁוֹ: (ו) כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַה' עַל נֶפֶשׁ מִת לֹא יָבֹא: (ז) לְאָבִיו וְלְאִמּוֹ לְאָחִיו וְלְאִחָתוֹ לֹא יִטְמָא לָהֶם בְּמַתָּם כִּי נָזַר אֱלֹהֵיו עַל רֹאשׁוֹ:

(ח) כָּל יְמֵי נְזָרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לַה':

(ט) וְכִי יָמוּת מִת עָלָיו בְּפֶתַע פְּתָאָם וְטָמֵא רֹאשׁ נְזָרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם טְהַרְתּוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְגִלַּחְנוּ: (י) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבֵא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בָגִי יוֹנָה אֶל הַפֶּהן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (יא) וְעָשָׂה הַפֶּהן אֶחָד לְחִטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֹּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ וְקֹדֶשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: (יב) וְהַזִּיר לַה' אֶת יְמֵי נְזָרוֹ וְהִבִּיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאֲשָׁם וְהִימִים הָרִאשֹׁנִים יָפְלוּ כִּי טָמֵא נְזָרוֹ:

(יג) וְזֹאת תֹרַת הַנְּזִיר בַּיּוֹם מְלֵאת יְמֵי נְזָרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (יד) וְהִקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ לַה' כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תָמִים אֶחָד לְעֹלָה וְכֶבֶשׂ אֶחָת בֵּת שְׁנָתָה תְּמִימָה לְחִטָּאת וְאֵיל אֶחָד תָּמִים לְשִׁלְמִים: (טו) וְסֹל מִצֹּת סֹלֶת חֶלֶת בְּלוֹלָת בִּשְׁמֵן וִירְקִיקֵי מִצֹּת מִשְׁחִים בִּשְׁמֵן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם: (טז) וְהִקְרִיב הַפֶּהן לְפָנֵי ה' וְעָשָׂה אֶת חִטָּאתוֹ וְאֶת עֹלָתוֹ: (יז) וְאֶת הָאֵיל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַה' עַל סֹל הַמִּצֹּת וְעָשָׂה הַפֶּהן אֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת נִסְכּוֹ: (יח) וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נְזָרוֹ וְלִקַּח אֶת שְׁעָרָא רֹאשׁוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: (יט) וְלִקַּח הַפֶּהן אֶת הַזֶּרַע בְּשֵׁלָה מִן הָאֵיל וְחֶלֶת מִצָּה אֶחָת מִן הַסֹּל וִירְקִיק מִצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כְּפֵי הַנְּזִיר אַחַר הַתְּגַלְחוֹ אֶת נְזָרוֹ: (כ) וְהִנִּיף אוֹתָם הַפֶּהן תְּנוּפָה לְפָנֵי ה' קֹדֶשׁ הוּא לְכַהֵן עַל חֲזָה הַתְּנוּפָה וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה הַנְּזִיר יַיִן: (כא) זֹאת תֹרַת הַנְּזִיר אֲשֶׁר יִזִּיר קָרְבָּנוֹ לַה' עַל נְזָרוֹ מִלְבָּד אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יְדוֹ כְּפֵי נְדָרוֹ אֲשֶׁר יִזִּיר בֶּן יַעֲשֶׂה עַל תֹּרַת נְזָרוֹ:

Note the following structure:

- I. introduction (vv. 1-2)
- II. prohibitions of a נזיר (vv. 3-7)
 - a. wine (note the details)
 - b. hair-cutting
 - c. contact with the dead (note the parallel to כה"ג)
- III. declarative interlude (v. 8)
- IV. rules of נזיר שנטמא (vv. 9-12)
 - a. Introduction on final day of purification (v. 9)
 - b. Substance of נזיר טמא brought on 8th day (vv. 10-11)
 - c. סתירת נזירות - earlier days "fall" and new נזירות begins (v. 12)
- V. Rules of נזיר טהור upon his completion (vv. 13-21)
 - a. Introduction (v. 13)
 - b. Substance of קרבן (vv. 14-15)
 - c. Offering of קרבן (vv. 16-17)
 - d. תגלחת טהרה and associated offering (vv. 18-20)
- VI. Conclusion (v. 21)

16.1.1; 2a (משנה א') → 3b (ובזרוע עזו)

1. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו **כי מצא בה ערות דבר** וכתב לה ספר פרייתו ונתן בידה ושלחה מביתו: *דברים פרק כד פסוק א*
 2. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה **זה אלי ואנוהו** אלהי אבי וארממנהו: *שמות פרק טו פסוק ב*
 3. והזיר לה את מי נזרו והביא כבש בן שנתי לאשם **והימים הראשנים יפלו** כי טמא נזרו: *במדבר פרק ו פסוק יב*
 4. **סלסלה ותרוממן תכבדך** כי תחבקנה: *משלי פרק ד פסוק ח*
 5. **ויכלכל יוסף** את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם **לפי הטף**: *בראשית פרק מז פסוק יב*
 6. **שלחך פרדס רמונים** עם פרי מגדים כפרים עם נרדים: *שיר השירים פרק ד פסוק יג*
 7. הנתן מטר על פני ארץ **ושלח מים על פני חוצות**: *איוב פרק ה פסוק י*
 8. כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים **אשר יזיר לה קדש** והיה **גדל פרע שער ראשו**: *במדבר פרק ו פסוק ה*
 9. וראשם לא יגלחו **ופרע לא ישלחו** כסום יכסמו את ראשיהם: *יחזקאל פרק מד פסוק כ*
 10. בה שעתא מלתא ספת על נבוכדנצר וימן אנשא טריד ועשבא כתורין ואכל ומטל שמיא גשמה יצטבע **עד די שערך נגשורין רבה** וטפרוהי כצפרין: *דניאל ד:ל*
 11. ... **והיום ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בתי העולם** כי למועד מועדים וחצי וככלות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה: *דניאל פרק יב פסוק ז*
 12. **ושבע ה' בימינו ובזרוע עזו** אם אתן את דגנך עוד מאכל לאיביך והם ישיתו בני נכר תירושך אשר יגעת בו: *ישעיהו פרק סב פסוק ח*

I נזירות of הפלאה: משנה א'

a Abbreviated forms (ידות – not formally listed) –

i אהא (I will be) –

1 שמואל: if a נזיר was passing in front of him at the time

(a) *question*: does this mean that שמואל maintains that a יד must be self-evident?

(b) *Answer*: אהא is so unspecified that without a נזיר passing in front of him it could mean “fast”

(c) *Note*: must clarify what he meant → we don't require full expression of his intent (אין פיו ולבו שוין)

ii אהא נאה – (I will be beautified)

1 שמואל: if he is holding his hair at the time, else it could mean הידור מצוה as per v. 2

(a) *note*: even per ר"א הקפר (נזירות is sinful) that only applies to a שנטמא (v. 3); else, apt to apply נאה to him

b cognomens (כינויין)

i נזיר – bastardizations of the phrase נזיק, נזיח, נזיח

ii “I will be like this one” – if he's holding his hair **and** a נזיר is passing in front of him at the time

iii (I will curl) – if he's holding his hair; else could be a reference to study as per v. 4

iv (I will tend) – if he's holding his hair; else could be a reference to supporting another, as per v. 5

v – meaning of שלח as per v. 6 (increase), not “remove” (as per v. 7), since vv. 8-9 indicate that the word in this context means “increasing”

1 *Note*: even v. 7 could be interpreted as “increase”

c Disputed phrase: הרי עלי צפורין (I accept the obligation to bring birds)

i הפלאה – ר"מ

1 *reason*:

(a) *ד"ל*: his reference is to “birds” mentioned with “hair” in תנך (v. 10)

(i) *dispute*: ר"מ believes that a person intends to use juxtaposition as a referent; רבנן disagree

(b) *ד"ל יוחנן*: the concern is that he intends the birds brought for a טמא נזיר

(i) *challenge*: perhaps he intends a נדבה קן

(ii) *answer*: if so, he would say קן

(iii) *challenge*: perhaps he intends the birds brought by a מצורע healed

(iv) *answer*: case is where a נזיר was passing in front of him

(c) *split the difference*: if he said “birds that are next to ‘hair’ ” –

(i) *ד"ל*: even absent a נזיר, it's understood as a proper הפלאה

(ii) *ד"י*: absent a נזיר, it's not a valid הפלאה

(d) *challenge to יוחנן ד'*: don't we all agree that a הפלאה utilizes scriptural juxtaposition?

(i) *Support*: if he says “ימין”, it is considered an oath

1. *suggestion*: isn't it based on the juxtaposition in v. 11

2. *rejection*: it's based on the definition in v. 12 (“right” and “left” are defined as an oath)

II Structural notes:

a Reason for inclusion of נזיר in סדר נשים – v. 1; reason for עריות rooted in excess debauchery

b Order of משנה confusing – announces כינויין, then (ידות), then explicates ידות then explicates כינויין

i *explanation*: sometimes the תנא will present A, then B, then detail B and return to A (examples)

ii *challenge*: counter-examples where the order is A, B, C etc. then details in same order

iii *answer*: תנא are explained 1st, since they are inferred from a דרשה and are precious to the תנא